

O'ZBEKISTON ADABIYOTI VA SAN'ATI

1956-yil 4-yanvardan chiqqan boshlagan

ADABIY-BADIIY, MA'NAVIY-MA'RIFIY, IJTIMOY GAZETA

№ 37 (4592) 2020-yil 25-sentabr

ЎЗБЕКISTON ТАШАББУСЛАРИ - ДУНЁ ЭЪТИБОРИДА

Жамиятни сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий модернизация қилиш бўйича кенг қўламли чора-тадбирларимиз натижасида янги Ўзбекистон шаклланди. Бугунги кунда мамлакатимиздаги демократик ўзгаришлар ортга қайтмайдиган тус олди.

ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ

(Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош ассамблеясининг 75-сессиясидаги нутқдан)

МУНОСАБАТ

ЎЗБЕКОНА ИНСОНПАРВАРЛИК ТУЙҒУСИ

2020 йилнинг 23 сентябрь санаси Ўзбекистон тарихига алоҳида саҳифаларда битиб қўйилди. Шу кун Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг юксак минбаридан биринчи марта **ЎЗБЕК ТИЛИ** – улуг Навоий тили жаранглади! Бундай тарихий бахт давлатимиз Раҳбари – **ПРЕЗИДЕНТ Шавкат Мирзиёевга** насиб этди. Имоним комилки, ушбу сана йиғилиш қатнашчиларининг, қолаверса, **БМТ солнамачиларининг** ҳам эътиборидан четда қолмади.

Хар қандай сўзнинг қайси минбардан туриб айтилаётганида ҳам хикмат кўп. Мухтарам Президентимиз нутқини қайта-қайта тинглар эканман, ўзимизнинг кон-қонимизга сингиб кетган жондек кадрдон ўзбекона сўзларимиз баралла жаранлаганидан ўзгача гурур-ифтихор туйдим. “Ҳозирги тахликали ва мураккаб вазият”, “мунтазам мулоқот, ишонч ва яқин ҳамкорлик”, “хуқуқ ва эркинликлар”, “адолатли тизим”, “инсон ҳуқуқлари”, “миллатлараро тотувлик”, “динлараро бағрикенглик” сингари ўнлаб сўзлар, иборалар, жумлалар замонамизнинг жаҳон миқёсидаги энг долзарб, энг нозик муаммоларига тааллуқли қарашларни тўлақонли изҳор этишга нақадар лойиқ ва қодир эканлигини кўрсатди. Муаммо эса кўп – ҳаёт инсоният олдида қўйилган ва қўйилмаган муаммоларни кўндаланг қўймоқда. Айрим давлатлар худудида ёхуд минтақа доирасида вужудга келаётган табиий ва техноген офатлар глобаллаша боргани сайин уларни маҳаллий шароитларда бартараф этиш имконияти қолмапти. Бинобарин, аччиқ ва серташвиш савол кун тартибидан тушмаяпти: инсон ақл-идроки, тафаккури, маънавияти – салоҳияти қаттол ва шафқатсиз саволларга жавоб топишга қодирми? Нима қилмоқ керак? Башариятни истиқболда қандай қисматлар кутмоқда?

Тарихнинг тақдорлигини айтмайсизми?! Дунёнинг кўплаб мамлакатларига вайронлик, қирғин келтирган Иккинчи жаҳон уруши БМТдек тузилма вужудга келишини тақозо этган бўлса, орадан 75 йил ўтган, 2020 йилги пандемия балоиси замонавий дунё учун Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қанчалик зарурлигини кўрсатмоқда. Ахир, “дунёнинг ижтимоий-иқтисодий манзараси бутунлай бошқача тус олаётган” бир маҳалда бирдан-бир тўғри ва оқилона йўл бор, бу – ўзаро ҳамкорлик ва ўзаро ишончга асосланган мулоқотдир.

Президент Шавкат Мирзиёев аниқ тақлиф ташламоқда ўртага: “Бирлашган Миллатлар Ташкилоти хузурида афғон халқининг дарду ташвишини тинглайдиган, доимий фаолият кўрсатадиган кўмита ташкил этиш лозим”. Инсоният ақл-идрокининг шиддат ила тараққий этиб бораётгани ҳеч қимга сир эмас. Бироқ ҳамоно шундай экан, ер қуррасининг қайсиқир худудларида сон-саноксиз инсонлар очлик, қашшоқлик, ночорликдан азият чекаётгани – нобуд бўлаётганидан ташвишлигини энг ақли расо инсонлар вазифаси, бурчи эмасми?! Бир бурда нонга, бир қултум ичимлик сувига зор, бемакон – бевастан кўчманчиликдан ўзга илнжи қолмаётган замонамизнинг оғирини енгили қилиш БМТдек энг нуфузли халқаро ташкилотнинг бурчи – миссиясига айланмоғи даркор! Дунёнинг қайсиқир пучмоғида оч-наҳор бандаларнинг мавжудлиги оқил инсонларни беҳаловат этиши муқаррар.

Ўзбекистон Раҳбарининг барча гоёлари, тақлифлари ўзининг ўзбекона инсонпарварлик туйғулари билан йўғрилгани, қатъияти ва мағрур жаранглаши билан ҳам алоҳида аҳамият касб этди.

Хуршид ДЎСТМУХАММАД,
Ўзувчи

Чексиз гурурланадиган ҳодиса юз берди! Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 75-юбилей сессиясида қатнашиб, ўзбек тилида ёрқин нутқ ирод этди!

ЖАҲОН МИНБАРИДА ЖАРАНГЛАГАН ТИЛ

Шуни айтиш лозимки, хали тарихда бунақаси бўлмаган эди! Бу Ўзбекистоннинг ижтимоий-маданий ҳаётида оламшумул аҳамиятга эга ҳодиса! У Янги Ўзбекистоннинг, халқимизнинг обрўсини кўтариб юборди. Тўрт девор ичига қамалиб қолган ўзбек тили жаҳон минбаридан жаранглади! Бу Мустақиллигимиз саодати, шарофатидир! Давлатимиз нуфузи, Президентимиз шжооти туйғули она тилимиз юксак мавқеларга эришмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг нутқи замирида бутун жаҳон мамлакатлари билан ҳамкорлик қилиш гоёси ярқ этиб турибди. Унда ташаббуслар, нафақат Ўзбекистон, балки жаҳон ҳамжамиятига ҳам манфаатлидир. Озик-овқат хавфсизлиги, қашшоқлик муаммоси, ёшлар масаласи, пандемияга қарши кураш, минтақа ва глобал миқёсда тинчлик ва барқарорлиқни мустаҳкамлаш, хусусан, Афғонистон ҳақидаги ҳамда бошқа моҳиятган муҳим ташаббуслар тақлиф қилинди. Ўйлайманки, бу ташаббуслар реал асосга қурилган ҳаётбахш ташаббуслар, уларнинг амалга ошишига асло шубҳа йўқ.

Туркиянинг “Жумҳурият” газетаси ўзининг 2020 йил 21 сентябрь сониди Шавкат Мирзиёевнинг БМТ 75-сессиясида ўзбек тилида нутқ сўзлаётганини олқишлаб, мақола эълон қилди. Бундан, албатта, дўстлар қувонади. “O'zbek dili BM'de” сарлавхали мақолада Ўзбекистоннинг туркий давлатлар орасида энг кўп аҳолига эга давлат экани, мамлакат аҳолиси, асосан, ўзбеклардан иборатлиги, қўшни ўлкалар – Тожикистон, Қирғизистон, Қозғистон, Туркменистон ва Афғонистонда ҳам кўп сонли ўзбеклар яшаши ёзилган.

“Амир Темур авлодларининг диёри очик осмон остидаги музейга ўхшайди гўё”, “Мамлакатдаги сиёсий-иқтисодий янгилиниш гоёси “Янги Ўзбекистон” шiori остида тилга олинмоқда”, деб ёзилади мақолада.

Ўзбек тилининг бунчалар шарафлиниши бежиз эмас. Зеро, бу она тилимизнинг бунга маънавий ҳаққи ҳам, хуқуқи ҳам борлигини, имконияти кенглигини кўрсатади. “Турк тилининг тамал тошларидан бўлган” ўзбек тилида дунё адабиётини беэган улуг асарлар ёзилган, буюк маданият яратилган, яратил-

моқда. Она тилимизнинг яшовчанлиги ва бойлиги, инжа-нозиклиги ҳақида тасаввур бермоқ учун айрим мисоллар келтириб ўтмоқчиман.

Буюк олим Маҳмуд Қошғарий 1069 йилда ўзининг “Девону луғотит турк” номли машҳур асарини ёзиб тугатган. Бирон тил ҳақида шундай қомусий асар ёзиш учун, мазкур тил узок ривожланиш жараёнини босиб ўтиши, маданий майдон ҳосил қила билиши, етарли материал бера олиши керак. Бой турк тили ана шундай фазилатларга эга эди, шундай асар ёзилишига тўла имкон яратди.

Бундан 710 йил муқаддам Хоразмда буюк ўзбек адаби Носириддин Рабғузий “Қисаси Рабғузий” асарини яратди. Адабиётимизда насрининг илк намунаси бўлган бу асарни бемалол маънавий-маърифий роман десга бўлади. Қуйидаги парчага эътибор беринг, унинг соддалигига назар қилинг:

“...Қачон изи азза ва жалла Одамни яратмак тилади эрса Жаброилга хитоб келди: “Борғил, Ер юзиндин бир увуч тупроқ кетурғил”. Жаброил келиб олғалу ўтради эрса Ер Жаброилга онт берди: “Мандин тупроқ олмағил!” – теб. Жаброил онт оғирлаб тупроқ олмади...”.

Бу – ўзимизнинг она тилимиз чечаклари...

Мамлакатимизда, шукроналар бўлсинки, кейинги тўрт йилда тилимизни ошириш, уни ривожлантириш, кадрини олиштириш қаратилган кўп ҳужжатлар қабул қилинди. Ҳар йили 21 октябрь она тилимиз байрами деб белгиланди. Буларнинг бари тилимизга бўлган эътибор кучайганидандир. Она тилимиз шундоқ жаҳон минбарига чиқиб бормоқда.

Мухтарам Президентимизнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги олий анжуманда Навоий тилида нутқ сўзлаши бутун халқимизнинг руҳини нурлантирадиган, қаддини кўтарадиган қулуг ҳодисага айланди. Бу тилимизга бўлган меҳр-муҳаббатнинг, эътиборларнинг юксак ҳосиласидир.

Шундай тилда сўзлаётганидан, қалам тебратаётганидан беҳтиёр ифтихор туйғусини туюсан киши

Мухаммад А.ИИ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

ЯНГИ ЎЗБЕКISTONNING ЎЗ СЎЗИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 75-сессиясида сўзлаган нутқи мамлакатимиз, Марказий Осиё халқлари тарихида унутилмас воқеага айланди. Юксак минбарда мамлакатимиз раҳбарининг ўзбек тилида маъруза қилиши ҳақидаги хабар тарқалгандаёқ қўшни қардош халқлар, олис ва яқиндаги, дўст мамлакатларда яшаётган кўплаб зиёлиларнинг ҳавас ва эътирофига сазовор бўлганди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг юксак минбаридан тарихда илк бор ўзбек тилида жаранлаган бу маъруза Марказий Осиё минтақасида янгидан қад кўтарайтган, дунё билан янгидан бўйлашаётган давлатнинг халқаро обрўси, эътибори ва макомидан дарак берди. Зеро, тил – миллат маънавиятининг мустаҳкам пойдевори, давлатчиликнинг биринчи шarti ва мавжудлигининг белгисидир.

Мамлакатимиз раҳбари ўтган йили 21 октябрь кунини ўзбек тилига давлат тили мақоми берилганининг ўттиз йиллигига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган тарихий нутқиди: “Аждодларимиз, ота-боболаримиз айнан она тилимиз орқали жаҳонга ўз сўзини айтиб келганлар. Шу тилда буюк маданият намуналарини, улкан илмий кашфиётлар, бадий дурдоналар яратилганлар”, деган эди.

ТАРИХИЙ ҲОДИСА

Тил – бу халқларнинг эътиқоди. Тил – ҳар бир миллатнинг асосини белгилаб берувчи улкан маънавий хазина.

Бугун Ер юзидида 7000 га яқин тил ва лаҳжалар мавжуд бўлиб, улардан атиги 178 таси қадим тили мақомига эга.

Шундай бўлса-да, ҳар бир миллат ўз тилини севади, ардоқлайди, асраб-авайлайди. Яратганга бедал шукрлар бўлсинки, бизнинг она тилимиз ҳам давлат тили мақомига эга, ўша 178 та икболи чароғон тиллар қаторида.

Ҳар миллатнинг ўз тилига бўлган муҳаббати шу даражада кучлики, бошқа бир миллат вақилидан ўз она тилида бирор сўзни эшитса, ўша инсонни ўз жигаридек яқин қўриб қолади. Шу каби сўз билан тушунтириб бўлмас, ўзал хис-туйғулар тилларнинг асрлар оша яшаб қолишига сабабчи, десам хато бўлмайдими.

Кеча Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 75-сессиясида муҳтарам Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг нутқи ўзбек тилида янграгани, нафақат бизни, балки барча туркий тили давлатларини ҳам жуда қувонтирди. Ҳазрат Мир Алишер Навоий тили БМТнинг юксак минбариди жаранг сочиши оддий воқеа эмас, балки тарихий ҳодиса десам, адашмайман.

Мана шу улкан воқеа миллатимизнинг, тилимизнинг чин маънода кадр топангидир. Мустабид тузумнинг бешафқат сўқмоқларидан омон ўтган она тилимизнинг ниҳоят жаҳон айвонида юзага чиқайтгани, хурмат-эҳтиром топаётгани рост бўлсин!

Ботиржон ЭРГАШЕВ,
Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси ўринбосари, шоир

ИФТИХОР

ОБОДЛИК ҚУВОНЧИ

Бугун инсон манфаати ҳар қандай ишдан муҳимроқ. Халқнинг ҳаётдан рози-ризо бўлиб яшашини таъминлаш мамлакат ижтимоий сиёсатининг асосий мақсади ва боши тамойилига айланди.

Уйлар, кўприклар, мактаблар, масжидлар, кутубхоналар, маданият ва спорт саройлари, йўллар, хиёбонлар – мамлакатимизда бунёд этилаётган бундай мухташам иншоотларнинг барчаси ҳар биримизнинг тинч, хотиржам ва бахтли-саодатли ҳаёт кечиримизга йўналтирилган, албатта.

Барча бунёдкорликлар негизда эзгу ният ва илм-маърифат мужассам. Бинонинг пойдевори канчалик мустаҳкам бўлса, у асрлар бўйи қад ростлаб, инсониятга хизмат қилади. Муҳандисларнинг иншоотлар тарҳини чизаётгандаги эстетик диди, хиёми, фахм-фаросати ўша қурилган бино ёки хиёбонларда ўз аксини топади. Гўзаллик кўнглига кўчади... Бир неча марта Тошкент шаҳрининг кўрки бўлган "Адиблар хиёбони"га бордим, зиёрат қилдим. Мусаффо, очик осмон остида, табиат бағрида талабалар билан адабий машғулотлар ўтказилди. Янги ташкил этилган ижод мактабларининг ўқувчилари билан гурунглашдим. Инсоннинг ички ва ташқи олами, кўнглидаги кўклам ва атроф-муҳитдаги кўркамлик уй-ғуллаганда юрак шодликка тўлади, гўзалликдан, орасталликдан, ёруғликдан, алоқадан, ҳақиқатдан, одамга эътибордан қувонади киши.

Яқинда пойтахтимиздаги "Дўстлик-2" бекатидан "Кўйлик" бекатигача қурилиб ишга туширилган ер усти метросида сайр қилиб,

уч-тўрт йил олдин Берлинга борганим эсимга тушди. Шаҳар атрофида доира ясаб айланиб юрадиган S-41, S-42 рақамли ер усти метросида ҳавасланиб, атай саёҳат қилганим ўшанда. Ер устида юрадиган бундай улловни немислар S-Bahn, ер ости метросини эса U-Bahn деб аташади. Бизда шу пайтгача U-Bahn – ер ости метросининг ўзаро кесишган бир нечта тармоқлари ишлаб тургани ҳаммага маълум. Аммо бизнинг шаҳарларда ҳам одамларга беминнат хизмат қиладиган S-Bahnлар қачон қурилади, деб орзу қилган эдим. Берлин атрофида бир соатдан кўпроқ йўл юргандим. Зотан, хорижга борган киши ўз юрти билан ўша худудлардаги шарт-шароитни, қулайлик ва имкониятларни беихтиёр таққослай бошлайди.

Эзгу орзуларга, ҳаёлларга берилди. Орзулар ва ҳаёллар рўёби – бу адолатли ҳақиқат. Табиийки, эртага юртимизга келган меҳмонлар ҳам биздаги биноларни, уй-жойларни, кўчаларни, бекатларни кўриб, бу эл-юрт бунёдкорлари, аҳолиси кайфияти ва маданий даражасига баҳо беради...

Хорижда юриб қилган орзуларим ордан ҳеч қанча вақт ўтмай ҳақиқатга айланди. Бу ходиса адабиётшунослик тилида чинакам реализм дейилади. Бу билан нима демокчиман? Ер усти йўли бугун барча қулайликлари билан шаҳар аҳлига хизмат қилмоқда. Бу йўлларни, умуман, шаҳарлар, мамлакатлар, Ер шарни бўйлаб қурилган ҳар қандай йўлни мен адабиётчи муаллим сифатида инсон организми —

танасидаги саноксиз қон томиларга ўхшатгим келади. Инсон аъзосидаги қатта-кичик барча томирда қоннинг юриб туриши – бу саоматлик, тириклик аломати. Агар уларда тикин пайдо бўлса, аҳвол ёмонлашади. Баъзан йўллардаги тирбандликлар, автоуловларнинг тўхтаб, тикилиб қолиши сабабли асабийлик бошланади. Йўловчилар ҳаловатини йўқотади. Ғадир-бўдир нотекис йўллар одами ғашлантиради. Бундай вазиятларнинг олди олинса, шаҳар ва мамлакат "қон томилари"да ҳаракат раво бўлса, яъни ижтимоий қулайлик — йўллар текислиги ва ободлиги, энг аввало, маданий муҳитга қатта таъсир ўтказиши...

Тошкент шаҳридаги бунёдкорлик ишлари – ер ости ва ер усти метроларининг ишга туширилиши, янги қурилаётган турар жой мажмуаларининг ўз эгаларига топширилиши, текис йўлларнинг қурилиши юртимиз одамларининг турмуш даражасини юксалтиради.

Мустақиллик байрами арафасида бир гуруҳ ижодкорлар янги қурилган метро бекатлари, жумладан, "Юнусобод", "Туркистон" ҳамда "Дўстлик-2" йўналишидаги еттига бекатда бўлди. Айтиш жоизки, улар шаҳримиз кўркига кўрк қўшиб баробарида инсонларнинг узоғини яқин, оғирини енгил қилади.

Қадим-қадимдан йўллар кесишади, бир-бирига рўбарў келади, йўллар ёнма-ён ташади. Учоқлар учун осмонда, поездлар учун темир йўлларда махсус йўллар бор. Сув ости йўллари, ер ости йўллари – йўллар инсонларнинг умр йўлларига ўхшади. Йўл — оралик масофа. Бошланиши, бекатлари, охири бор. Бундай йўллар қурилишида меҳнат қилаётган қурувчиларга раҳмат!

Баҳодир КАРИМОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси

НАФАС
НЕЪМАТИ

Дунёда бебаҳо неъматлар бисёр. Барчаси, шубҳасиз, Тангри тухфаси. Уларнинг ичиде аълоси минг бор, Беминнат олдинган инсон нафаси. Оддий ҳаво дея кўзга илмбмиз, Нафас неъматининг қадрин билмабмиз.

Қирқ кунки қўлимга қалам олмабман, Тан билан жон аро талашда бўлиб. Яралмоқ илмига назар солмабман, Ҳақнинг ҳукми ила синашда бўлиб. Нечук яралганга парво қилмабмиз, Нафас неъматининг қадрин билмабмиз.

Тўрт унсур – оламда ҳаёт асоси, Сув билан оловдир, тупроқ ва ҳаво. Тўрт гавҳар – одамзот умрин сафоси, Улардан яратган бандани Ҳудо. Яшаш қувончига жонни чирмабмиз, Нафас неъматининг қадрин билмабмиз.

Бири кам дунёни тўддирмоқ кийин, Ҳамиша баланддир борнинг баҳоси. Болам деб ётларга эгамиз бўйин, Лек қимга буюрди дунё вафоси? Акл етакласа елдек елмабмиз, Нафас неъматининг қадрин билмабмиз.

Завқу шавқ тури ҳам оламда бисёр, Албатта, бахт эрур – шодликда яшаш. Ким илм, ҳикмат дея чекса гар озор, Ўзганинг ҳумори – завқ билан ошаш. Нафсимиз не деса дарров илғабмиз, Нафас неъматининг қадрин билмабмиз.

Эй кўнгли, оғох бўл, оғох бўл, оғох, Ахир, ўлчовлидир хар битта қадам. Жиддий синовларга дуч келсанг ноғох, Фақат Ҳақдан сўра сабр ва чидам. Тирик хар дамнингнинг шукрини қилгин, Нафас неъматининг қадрини билгин.

Маҳмуд ТОИР

ЗИЁ ТАРАТУВЧИ
КАРВОН

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги муассасалари кутубхоналарига беғарз китоблар совға қилиш ишларида ташаббускор бўлмоқда. "Адиб ва жамият", "Адабий дўстлик — абадий дўстлик", "Сўз чамани", "Биринчи китобинг" ҳамда "Сайланма" каби лойиҳалар доирасида чоп этилган 76 номдаги 30 мингдан ортиқ китоб вазирилик тизимидаги кутубхоналарга беғарз тарқатилди.

Яқинда 80 номдаги 71 500 та китоб Сирдарё, Жиззах, Самарқанд ва Навоий вилоятларидаги таълим муассасаларига етказиб берилди. Бу китоблар мактаб ўқувчиларининг фойдаланишлари учун қулайдир. Бундай туркумдаги китоблар рўйхатидан, асосан, мумтоз адабиётимиз вақилларининг асарлари жой олган.

ни, хусусан, беларус ёзувчилари Алесь Бадак, Лариса Рублевская, Олег Жданнинг ҳикоялари, беларус болалар адабиёти намуналарини ўзбек тилига ўтириш бўйича амалга оширилаётган ишлар ҳақида маълумот берилди.

Давра суҳбати иштирокчилари икки давлат — Беларусь ва Ўзбекистон раҳбарларининг 2018 ва 2019 йиллардаги учрашувлари адабий алоқаларининг ривожлантиришида муҳим аҳамият касб этганини таъкидлашди.

Анора ТУРСУНБОЙ қизи

АДАБИЙ ҲАМКОРЛИК

ЎЗБЕК АДАБИЁТИ БЕЛАРУСДА

Ўзбекистон ва Беларусь Ёзувчилар уюшмалари вақиллари икки мамлакат ўртасидаги адабий ҳамкорлик ва истиқболдаги режалар борасида фикр алмашишди.

Zoom платформасида онлайн тарзда бўлиб ўтган давра суҳбатида Минск томонидан — Беларусь Ёзувчилар уюшмаси бошқарув кенгаши аъзоси, "Звезда" нашриёти директори Алесь Карповкевич, "Литература и мастагтва" газетаси бош муҳаррири Алексей Чарота, "Нёман" журналы бош муҳаррири Юлия Алейченко, Якуб Колас номидаги давлат адабий мемориал музейи директори Александр Храмой, Ўзбекистон Республикасининг Беларусь Республикасидаги элчихонаси ходими Дониёр Обидов, Тошкентдан — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшма-

си раиси ўринбосари Файрат Мажид, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси халқаро алоқалар ва бадий таржима бўлими бошлиғи Руслан Мусурмон, Ёзувчилар Кўчкор Норқобил, Рисолат Ҳайдарова, шоир Азиз Саид, Ўзбекистон Ташки ишлар вазириликнинг маъсул ходимлари Раҳматулла Назаров, Фатхулла Абдурахмонов ва бошқалар иштирок этишди.

Виртуал давра суҳбати чоғида Алишер Навоий асарларини беларус тилида нашр этиши, "Младосц" журналининг замонавий ўзбек шеърини бағишланган махсус сонини нашрга тайёрлаш, Кўчкор Норқобилнинг "Урушнинг биринчи кунини" китобини ўзбек, рус ва беларус тилларида чоп этишга келишилди. Суҳбатда, шунингдек, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси томонидан ҳозирги давр беларус адабиёти-

СУВ КЕЛТИРГАН ЭЛДА АЗИЗ

Мамлакатимизда тадбиркорлик ва ишбилармонликка кенг имкониятлар очилаётгани боис, савобталаб юртдошларимиз сафи йилдан-йилга ортиб бораётти. Сароисёлик Нусратулла Хўжаев ҳам ана шундай савобли ишга қўл урган юртдошларимиздан бири. Асли касби ишқор бўлган Нусратулла ака ҳажжа боришни ният қилиб йиғиб қўйган маблағлари ҳисобидан аҳолига сув чиқариб берди.

— Оилада 10 нафар фарзанд тарбия топганмиз, отам Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси эди, ҳаммамизини олий маълумотли қилди, — дея сўз бошлади Нусратулла ака. — Ота-она тарбияси фарзанд учун энг буюк саодат ва битмас-туганмас сармоя эканини доим фарзандларимга уқтираман.

Чиндан ҳам, Нусратулла ака фарзандлари тарбиясига жиддий эътибор қаратган. Улар олий маълумотли, хушмуомала, ишбилармон ва олижаноб инсонлар бўлиб, халқимизга хизмат қилиб келмоқда. Хонадонларига кирсангиз, баҳри дилингиз очилади. Ҳаммаёқ саранжом-сарипта, бог-роғлар кўзни қувонтиради. Мўъжзгина томорқадан доимо мўл ҳосил олишади. Махалладаги аҳил-иноқ муҳитда Нусратулла ака хонадонининг ҳам муносиб ҳиссаси бор десак, муболаға бўлмайди. Спортчилардек бардам-бақувват Нусратулла акага ҳавас билан боқиб, "Соғ танда — соғлом ақл" деган ҳикматни эсладик. Нусратулла аканинг бу хайрли ҳамда олижаноб ишидан махалла аҳли миннатдор, аввало, у кишининг ўзлари ўз ишдан маннун экани бизга ҳам хушнудлик бағишлади.

Сурхондарё вилоятининг Денов туманида фаолият юритаётган "Чағоний агро томорка" МЧЖ

раҳбари, туман кенгаши депутати Ислому Худойбердиев ҳам тиниб-тинчимас тадбиркорлардан. Ислому аканинг топганини халқ билан баҳам кўрадиган инсон эканини нафақат ўзи яшаётган туманда, балки вилоятда ҳам яхши билишади. Масалан, 2018 йили "Файзли" ва "Дўстлик" махаллаларида яшаётган аҳолига сув чиқариб бериб, ҳамюртларининг дуосини олган эди. Мамлакатимиз мустақиллигининг 29 йиллик арафасида депутат яна бир ҳиммат кўрсатди. Тумандаги "Намуна" махалласида истикомат қилувчи 200 нафарга яқин аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлади.

— Бизнинг махалламиз фуқаролари кўп йиллардан бери тоза ичимлик суви муаммоси билан яшарди. Депутатга қатта раҳмат, гарчи бизнинг худуддан сайланмаган бўлса-да, мана, халқимизга ичимлик суви улашди, умридан берака топсин, бундан бениҳоя хурсандимиз, — дейди махалла раиси Баҳром Хидиров.

Суҳбатга 65 ёшли Зиёдулла Муҳаммадиев қўшилиб, махалла аҳли номидан тадбиркорни узок дуо қилди: "115 метр чуқурликдан отилиб чиққан тоза ичимлик сувидан баҳраманд бўлиб, болаларимиз бир километр узокдан сув ташиб келишдан қутилди, Ислому ака доимо эл-юрт назарида бўлсин..."

"Кўпнинг дуоси қўл бўлур", дейди доно халқимиз. Ислому Худойбердиев саховатли ишлари билан химмат кўрсатиб элнинг дуосини олиб юраверсин.

Сув келтирган элда азиз, Сув келтиргай мард киши. Ўз халқини рози қилмоқ Матонатли мард шии.

Таникли шоир айтганидек, элга сув келтириб қатта савоб олган инсонлар асло кам бўлмайди.

Жўракул ТУРСУНОВ

ТОШБИТИКЛАРДАН
БМТ МИНБАРИГАЧА

Муҳтарам Президентимиз БМТнинг нуфузли анжуманида она тилимизда маъруза қилди.

Ҳаммамизнинг юрагимизда осмон қадар фахру ифтихор жўшиди, гуруримиз кўкка ўрлади!

Кўни-кўшнларимиз, қардошларимизнинг қувонганини айтмайсизми! Айниқса, туркиялик кариндошларимизнинг шодлиги дунёлардан ошиб кетди! Анкарада нашр этиладиган нуфузли "Жумхурият" газетаси ушбу хушхабарни биринчилардан бўлиб тарқатди. Газетанинг бош саҳифасида берилган ахборотда Туркия давлати раҳбари Эрдоған жаноби олиилари қувонч ила: "Дунё минбарига Навоийнинг тили янгради", деб таърифлади.

Дунё аҳли бугун бизнинг она тилимизни тингламоқда! Ҳазрат Навоийнинг тили дунё аҳлини тинчлик ва ҳамжихатликка қорламоқда. Халқимиз овози Истиклол туфайли сархаллардан ошди.

Шу кунларга етказганига шукр! Аввало, она тилимизни ардоқлаб, латиф ва умрбоқий газалу дostonларига хар бир сўзини гулчамбар янглиг пайванд этиб, беш аср наридан дунё минбари сари йўллагани учун Навоий бобомизга ташаккур!

Аслида, муаллим аталган улуғ зотлар она тилимизни асрлар қаридан авайлаб, авлодларга ўргатиб келаётган! Муаллимлар қарвони неча минг-минг йиллардан бери миллатимизга она тилимизда илму маърифат сабоғини улашиб келмоқда. Бу қарвон йўли Ўрхун-Энасой тошбитикларидан Маҳмуд Кошгарийгача, Аҳмад Югнакийдан Юсуф Хос Ҳожигача, Аҳмад Яс-

савийдан ҳазрат Навоийгача, Сўфи Оллоёрдан Машрабгача, кентлару овуллари бетиним оралаб, маърифат қўнғирогини чалиб келаётган. Она тилимизнинг дунёлар оша гумбурлаган садолари бугун дунё тилларига бўйлашиб турибди!

Қутлуғ мактаб остонасига борган пайтимизни эслайлик. Қўлларимиздан тутиб ичкарига етаклаган, бизларга харф танитган, оқ коғозга ёзишни, умр йўлига офтоб каби нур сочувчи китобларни хижжалаб ўқишни ўргатаётган устозларга офарин!

Жорий йилнинг кўкламида бошланган пандемия ташвишлари ҳаммамизни исканжага олишга уринди. Кўпга келган синов бу! Бу синовга, аввало, мамлакатимиз зиёлилари қатори муаллимлар ҳам саботу матонат билан жавоб қайтармоқдалар. Ўзбекистон фарзандлари эгаллаган илму маърифати билан дунёларни забт этмоқда. Шу шарафли йўлда ҳалол хизмат қилаётган муаллимларга эътибор ва ғамхўрлик тобора ошмоқда. Келажакимиз бўлиши ёшларнинг хар томонлама билимли-маърифатли бўлиб етишувлари йўлида хизмат қилаётган ўқитувчиларни қўллаб-қувватлаш доимо Юртбошимизнинг диққат-эътиборида тургани фикримизнинг исботидир.

Баҳриддин САДРИДДИНОВ,
Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси Навоий вилояти бўлими раҳбари

Минхожиддин МИРЗО

БОБОЛАРДАН ХИКМАТЛАР СЎЙЛАР БОБО ЧИНОРЛАР

КЎНГЛИМ

Айтсам, Ватан, жамбилу райхонларингда кўнглим,
Кўёш учун тахт тиккан осмонларингда кўнглим.

Бир диллар бор бағрингда, қалбим ундан нур тотган,
Булбузлабон шoirлар баҳорларни уйотган,

Яшил бахмал қирларинг кўк дўнидай тизилган,
Поёнсиз ўрикзорлар оппоқ, нурдан чизилган,

Боболардан хикматлар сўйлар бобо чинорлар,
Какликларинг тонг сахар газал айтар – бийронлар,

Ул Абдулла Қаҳхорнинг улуг кўнглин гувоҳи,
Хар бир гули Зулфия, Саиданинг ҳамроҳи,

Охир оху зорлардан, армонлардан гул унди,
Ағёрлар отган тошлар, маломатлар ҳам тинди,

Ўтди қанча дил ахли, Мир Алишер, Бобурлар,
Машраб, Фуркат, Огаҳий, Бердаклар Собирлар...

Бунда бедор пешволар ниятидан билгулик,
Улар меҳри кўёшдай, бутун элга еттулик,

Холмуҳаммад КАРИМИЙ

Эшбўри уйқудан уйғонса суюти зилдек оғир,
Келига солиб туюлгандек улай-булайга

— Гапингиз тўғри, сиз айтмасангиз ҳам бил,
Тушакдан бошимни кўтара олмасам

— Қани болалар, бориб энангга айтинглар,
Дастурхон ёзсин, отам чой ичмоқчи денглар,

— Шу пайтгача гўдакларнинг юз-хотирини қилиб
Ок қилиб яшавсанми, қорам, ҳаётингга

— Ҳай болам-а, болам. Оталилар олти тўйди,
Эналлар етти тўйди, билсанг агар. Сен эса шўр

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Ҳадеб ноливерманг-да, мени ҳам тушунинг,
Ахир. Ундан кўра нима дардинг бор деб сўранг?

— Ҳадеб ноливерманг-да, мени ҳам тушунинг,
Ахир. Ундан кўра нима дардинг бор деб сўранг?

Суратинг, то ҳаёлинг,
Меҳмондир кўз ичинда,
Мангу ишк Каъбаси ҳам
Пинҳондир кўз ичинда.

Сўрма киприклар нечун
Ёш тутарлар биллурдай,
Ҳар лаҳзада умидвор,
Хижрондир кўз ичинда.

Бетокат нечун мардум,
Унга аёндир қалбим,
Кўнгилдан кўчган дардим,
Гирёндир кўз ичинда.

Боксанг қанча ҳасрат бор,
Ўқисанг қанча дард бор,
Киприклар битган байтмас,
Девондир кўз ичинда.

ОЙ

Сен назар қилдингки андин,
Бағри бутун, тўлмиш ой.
Бир нигоҳдан ажиб дилдор,
Ажиб зебо бўлмиш ой.

Маъшук дийдорини қўмсаб,
Минг кеча зор ўтган бор,
Минг бир кечалар бахтин
Бир кечада кўрмиш ой.

Бахт лаҳзасин тугиб бўлмас,
Афсус, ўтгайдир қувонч,
Олов бағри бу кун музлаб,
Ранг рўйи сўнмиш ой.

Кўкда бахтдан порлар эди,
Энди бағри доғу доғ,
Мангу хижронда яшашга,
Ё, менингдек кўнмиш ой...

Дунё мунаввардир шаксиз фикратдан,
Заковат меросдир дониш Сукротдан,
Жаҳон кўксин жохил гар яро қилса,
Оқил малҳам босар унга хикматдан.

Қабоҳат ўти ҳам ўчгайдир шаксиз,
Башар келишмаса разолат билан.
Дунё қисматиға бўлмас журъатсиз
Жоҳилин жилволар адолат билан.

Исон ҳаётида бордир ишора,
Умрий хотимаси қисматиға хос.
Шайтон измида у бўлса бечора
Қабоҳат измидан бўлалмас халос.

Дерлар, дўзахийлар феълидан аён,
Дунёга ўт қўйиб яшар ундай зот.
Башарга эзгулик соғинган қалба
Жаннатни кўргайдир шаксиз оламзод.

Ишк-ла мени айладинг,
Билмам ё муборакбод,
Кўнглингни юмшатдим
Кўнглимдан учган фарёд.

Нега келдим дунёга,
Бебахра бўлсам ишқин,
Билсанг ишк-ла ҳаётдир,
Ташна бу одамийзод.

Осмон тўла юлдузлар,
Менга кўзгудек боқар,
Бетин аксинг излайман,
Кўнглим қилмоқ бўлиб шод.

Рухим майлин англолмай,
Сигмас бу дил жисмига
Айтгил ўзинг кўксимда,
Нени айладинг ижод?

Қаламимдан тўкилар,
Оқ қоғозга дард тули,
Маржонларга айланар,
Юракда уйғонган дол.

Шаббодлар тилида,
Шивирингни эшитгум,
Наҳот мен ғарибингни,
Бир лаҳза айладинг ёд?

Шу лаҳзалар хурмати,
Фидо бўлсам арзийди,
Ошиқ дилга бунингдин,
Ортиқ бўлмайму имлод.

Энди қалба очилган,
Гулим сўлиш билмағай,
Баҳорларим қалбимда,
Гуллаб ўтгум умрбол.

Кўхнадир дунё азал,
Дилга ишк ёр, ёр газал,
Дарди Мажнун муфассал –
Шеър билан кўнглил гўзал.

Чексиздир ишк ўлкаси,
Анинг йўқ чегараси.
Ошиқ кўнглил нафаси –
Шеър билан кўнглил гўзал.

У борки, умр шоён,
Кўёшдан нур бегумон,
Лавҳинг – баҳорий осмон,
Шеър билан кўнглил гўзал.

Мулки ишк фуқароси,
Кўнглида Қарбалоси,
Дард – итироб аълоси
Шеър билан кўнглил гўзал.

Рухим бирла суҳбатда,
Не синоат рихлатда,
Бир дийдор бор, албатта,
Шеър билан кўнглил гўзал.

Шоир деган уввон бор,
Шеърда улуг эҳсон бор,
Куйлай то танда жон бор,
Шеър билан кўнглил гўзал.

Деманг дилнинг армони,
Куймишки, Ҳақ фармони,
Дарди хижрон дармони,
Шеър билан кўнглил гўзал.

Бу кўхна дард видодир,
Боқий маҳзун нидодир,
Шарҳи – ишки Худодир,
Шеър билан кўнглил гўзал.

Шоирлик, ишк макомдир,
Бу кўнглил хонақодир,
Фаномас – дард бақодир –
Шеър билан кўнглил гўзал.

Кўнглининг аҳкоми бу,
Гоҳи суҳб, шоми бу,
Азал соқий жоми бу,
Шеър билан кўнглил гўзал.

Ишк кўнглига қомдир,
Гоҳ даво, интиқомдир,
Бир дарди бардавомдир,
Шеър билан кўнглил гўзал.

Деманг шарҳи ривоят,
Бу ишқдан бир ҳикоят,
Боқий шеър, нур хилоят,
Шеър билан кўнглил гўзал,
Шеър билан дунё гўзал!

Жондин сени кўп севармен, эй умри азиз.
Алишер Навоий

Эй гул, неки азиз эрур,
Ондан азизроқсен менга,
Ништаринг қоним окиссин,
Қондин азизроқсен менга.

Иклими Мажнун кўнглига
Ишқки, бир шон дейдилар,
Шон дебон ёнмаску кўнглим,
Шондин азизроқсен менга.

Қонинот баъзида сонсиз
Сайёраларки ракс этар,
Ойки, сен ул сонга боқмам,
Сондин азизроқсен менга.

Қим гулга кўнглил боғламыш,
Эркалаб “жон, жоним” демиш,
Ўқсима чун “жоним” демам,
Жондин азизроқсен менга.

ТЎРТЛИКЛАР

Умр гўё ёнаётган шам,
Лаҳзаларда ҳаёт кечади.
Ё тонггача етар ёғдуси
Ё тонггача эриб кетади...

Ибтидолар ўзидан келур,
Интихолар келур ўзидан.
Сўлмоқ вақти келгунича то –
Нур таралгай кўнглил кўзидан.

Қирланиш ердандир, покляниш қўқдан,
Гуноҳлар ердадир, афвалар Мавлодан.
Токи пок бўлсин деб бу олам, жаҳон
Найсонлар ёғдирар бизга самодан.

Ҳақдан топар диллар ирода,
Қалбимизда сабрдек чирой.
Қундуз кўёш биздан юз бурса,
Кечалари ёлғиз қўйма ойл!

Кўрдинг дил, дилларнинг аёзларини,
Ўқидинг гоҳ лофдек баёзларини.
Баъзиси гирдобдай домга тортар,
Кечиб ўтсанг бўлар саёзларини.

ҲИКОЯ

ҚАМЧУ

лаштириб ёзиб беради. Халталаб дори кўтариб
Келдим. Ўлай агар, чивин қаққанчалик нафи
Бўлса. Ўтган ой яна борганим, касал эмасан,

Она-бола ўйга толди. Бир маҳал Ҳайитул
Момо йўқотган нарасини топиб олгандек кўз-

— Дўхтирдан қор қилмаган бўлса, бошқа йў-
Лини қўриш керак. Фолбинга ишонма, лекин

— Унда мени эшит, — деди Ҳайитул момо. —
Қудбова ётиб қолганда боботонинг мулласи

— Эрдан бир неча кун ўтиб қудобованинг
Савй-ҳаракати билан мулла келадиган бўл-

— Ихлоос-халос, деган Эшбўрибой. Мени
Айтиб дерсиз, тез кунда сен кўр-мен кўр бў-

Мулла рўпарасига Эшбўрини ўтиргизиб
Қамчининг кўлига олди. Тиззаланганча худди

— Эна, сиз ўйлаб гапираяпсизми? Пахта те-
Рим маҳали Бибисора қушчоқ Эргашали ма-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

тулдим, деганди. Афсуски, унинг қандай дард-
га йўлиқганини сўрамаган экан. Шунини онасига

Она ўйлаиб қолди. Ўғлидан ўша одамлар
Дарганини сўради. Нима қилса ҳам боласининг

— Эрта-индин тўй қилишинг керак. Элниг
Олдида кулги бўлиб юравермаймиз-ку. Ҳам-

— Агар фойдаси тегса, бир йўлини қилиб то-
Пиб рози қиларман, — деди Эшбўри.

Ҳайитул момо ичидан хурсанд бўлди. Энди
Бу ишни пайсалга солиб ўтирмадик кераклигини

— Унда мени эшит, — деди Ҳайитул момо. —
Қудбова ётиб қолганда боботонинг мулласи

— Эрдан бир неча кун ўтиб қудобованинг
Савй-ҳаракати билан мулла келадиган бўл-

— Ихлоос-халос, деган Эшбўрибой. Мени
Айтиб дерсиз, тез кунда сен кўр-мен кўр бў-

Мулла рўпарасига Эшбўрини ўтиргизиб
Қамчининг кўлига олди. Тиззаланганча худди

— Эна, сиз ўйлаб гапираяпсизми? Пахта те-
Рим маҳали Бибисора қушчоқ Эргашали ма-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

сизми, худлас, покиза бўлиб ётасиз. Тонг оти-
ши билан кўёш чикмасдан туриб яна чўмилиш

— Эрта-индин тўй қилишинг керак. Элниг
Олдида кулги бўлиб юравермаймиз-ку. Ҳам-

— Агар фойдаси тегса, бир йўлини қилиб то-
Пиб рози қиларман, — деди Эшбўри.

Ҳайитул момо ичидан хурсанд бўлди. Энди
Бу ишни пайсалга солиб ўтирмадик кераклигини

— Унда мени эшит, — деди Ҳайитул момо. —
Қудбова ётиб қолганда боботонинг мулласи

— Эрдан бир неча кун ўтиб қудобованинг
Савй-ҳаракати билан мулла келадиган бўл-

— Ихлоос-халос, деган Эшбўрибой. Мени
Айтиб дерсиз, тез кунда сен кўр-мен кўр бў-

Мулла рўпарасига Эшбўрини ўтиргизиб
Қамчининг кўлига олди. Тиззаланганча худди

— Эна, сиз ўйлаб гапираяпсизми? Пахта те-
Рим маҳали Бибисора қушчоқ Эргашали ма-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

— Эна, мен ҳам бекор юрганам йўқ. Икки-уч
Йилдан бери Нурмат дўхтирга боравериб чар-

